

De brief van Judas

D.T. Brinkman

Inleiding

De brief van Judas wordt als een 'algemene zendbrief' betiteld aangezien er geen specifieke ontvanger (persoon of gemeente) is genoemd. Uit andere brieven en de inhoudelijke overeenkomsten, zie verder, is echter af te leiden aan wie en waarom de brief is geschreven.

De schrijver van de brief identificeert zich als "Judas, dienaar van Jezus Christus en broeder van Jakobus". Judas was een (half)broer van Jezus. Maar het is opvallend dat hij zichzelf hier betiteld als de dienaar of, in andere vertalingen, slaaf van Jezus Christus. Hij kiest hier dezelfde bewoordingen als Jakobus (Jakobus 1:1), die zich net als Judas niet de 'broer van Jezus' noemt.

Slaaf van Christus

Dat er in de diverse vertalingen voor twee verschillende woorden wordt gekozen (slaaf of dienaar) heeft te maken met het woord dat in de grondtekst voorkomt: **doulos**. Normaliter wordt dit vertaald met "dienstknecht" of "dienaar". In dit geval echter zou de beste vertaling zijn: "gebonden dienaar".

Slavernij is niet iets waar men voor kiest, maar het woord dienaar is te zwak uitgedrukt. Vandaar de wisselende vertalingen, de vertalers konden er geen betere uitdrukking voor vinden. Het woord dat hier echter oorspronkelijk gebruikt wordt, is het woord dat wij kennen voor het in het Oude Testament voorkomende verschijnsel van de zichzelf, wegens zijn schulden, als "slaaf" verkopende persoon, vergelijk bijvoorbeeld Exodus 21:1-6 waar wij lezen over de slaaf die zichzelf, nadat hij weg zou mogen gaan, vrijwillig onderwerpt aan zijn Heer en bij hem blijft. Dat is de positie van de Christen: onderwerping, uit vrije wil, aan zijn Meester: Christus Jezus.

Onderworpen zijn drukt zo veel méér uit dan het 'dienaar' zijn. Een dienaar is iemand die -voor geld- zijn meerdere, zijn werkgever, dient. Een slaaf die, volgens de wet, vrij is om te gaan en tócht kiest te leven als een onderworpen slaaf is vrijwillig **het eigendom** van zijn meerdere, zijn Meester. Vgl. 1 Kor. 7:22, waar ook Paulus spreekt over de het feit dat een vrij mens die geroepen is tot Christus een slaaf van Hem geworden is omdat Christus hem heeft gekocht en betaald:

"Want de slaaf, die in de Here geroepen werd, is een vrijgelatene des Heren; evenzo is hij, die als vrije geroepen werd, een slaaf van Christus. Gij zijt gekocht en betaald." (1 Kor. 7:22).

Broer van Jakobus

Judas noemt zich hier een broer van Jakobus. Jakobus was een belangrijk leider binnen de Christelijke gemeenten en wordt altijd in één adem genoemd met Petrus en Johannes. Beiden staan zij zich er niet op voor dat zij een bloedband, als halfbroers, hebben met de Here. Om zichzelf echter te identificeren -Judas was een veel voorkomende naam, twee van de discipelen van de Here droegen deze naam- en zich dus in die zin te onderscheiden van anderen refereert hij aan Jakobus.

Datering, Schrijver

De brief wordt over het algemeen gedateerd rond 65~70 n.Christus, volgens sommigen iets eerder. De schrijver er van is, zoals we eerder zagen, volgens eigen verklaring Judas. Volgens de schriftcritici echter is dit onjuist omdat "de in de brief beschreven situatie op een latere ontstaanstijd wijst, namelijk het eind van de eerste of het begin van de tweede eeuw". De onvermijdelijke conclusie is dan: "In dat geval is het niet

waarschijnlijk dat de brief van de hand van Jezus' broer is, maar zou hij zijn van iemand die met de naam van Judas zijn betoog kracht wilde verlenen" (Inleiding brief van Judas, NBV2004).

We zullen --ook verder-- zien dat dit argument geen stand kan houden. Want, de door Judas beschreven toestand binnen de Gemeente van Christus werd namelijk óók door Petrus (2 Petrus) én Paulus beschreven. Het zal u dan ook niet verbazen dat de schriftcritici daarom ook déze brieven onder vuur nemen als zijnde "niet van de hand van Petrus" en -van sommigen brieven van Paulus- eveneens claimen dat ze "niet van de hand van Paulus" zijn. De hier genoemde 'situatie uit de late 1e en begin 2e eeuw' worden uiteraard ook niet gespecificeerd. We kunnen deze 'kritieken' dan ook naar het rijk der fabelen verwijzen. Nog afgezien van het feit dat door alle eeuwen heen, vanaf de allereerste vroege kerkvaders tot op heden, door oprechte bijbelgelovige Christenen deze kritiek nooit geuit is en er dus nooit getwijfeld is aan de authenticiteit van de brief en de schrijver.

Doelgroep

De 2e Petrusbrief is, net als de 1e Petrusbrief, gericht aan de kerken in Klein Azië - het Aziatische deel van het tegenwoordige Turkije, door de Grieken Anatolië genoemd. Dit is af te leiden uit 2 Petrus 3:1 ("tweede brief") in combinatie met 1 Petrus 1:1. De strekking van de brief van Judas is dermate overeenkomstig, dat gevoeglijk wordt aangenomen dat Judas --hoewel het dus niet vermeld is-- deze brief aan dezelfde doelgroep heeft geschreven.

Het is het gebied waar ook de Galaten, waaraan Paulus eveneens een brief schreef over de voorkomende dwalingen aldaar, woonden. Er is dus, zeer waarschijnlijk, wel degelijk een specifieke doelgroep geweest waaraan Judas deze brief schreef. De brief is echter door Judas zelf algemeen geadresseerd omdat de inhoud er van algemeen is dat is: geldig voor alle gelovigen en -zoals we tegenwoordig moeten vaststellen- voor alle tijden.

Judas 1:1 zegt dan ook:

"aan de geroepenen, die in God, de Vader, geliefd en voor Jezus Christus bewaard zijn"

In Romeinen 8:28-30 schrijft de Apostel Paulus:

"28 Wij weten nu, dat [God] alle dingen doet medewerken ten goede voor hen, die God liefhebben, die volgens zijn voornemen geroepenen zijn. 29 Want die Hij tevoren gekend heeft, heeft Hij ook tevoren bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broederen; 30 en die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt."

Daarmee verklaart Paulus wie de geroepenen zijn: een ieder die gerechtvaardigd is, door het geloof. God heeft geroepen en een ieder die geantwoord heeft --die gelooft-- is behouden en behoort tot de geroepenen. Het is aan deze gelovigen dat Judas zijn brief richt, in zijn algemeenheid.

Kern van de brief

Uitverkiezing?

Betekent het feit dat er geroepenen zijn, die geantwoord hebben, ook dat er mensen zijn die niet geroepen zijn?

Er zijn er die in dit verband verwijzen naar bijvoorbeeld Matt. 7:21-23

"21 Niet een ieder, die tot Mij zegt: Here, Here, zal het Koninkrijk der hemelen

binnengaan, maar wie doet de wil mijns Vaders, die in de hemelen is. 22 Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Here, Here, hebben wij niet in uw naam geprofeteerd en in uw naam boze geesten uitgedreven en in uw naam vele krachten gedaan? 23 En dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid."

Op basis van deze tekst --en anderen-- wordt dan gesteld dat het zo is dat er in de gemeente mensen zijn die niet 'geroepen' of uitverkoren zouden zijn, en toch "doen alsof ze gelovigen zijn".

Citaat:

"God kende ons voor de grondlegging van de wereld en wist vooraf dat wij zouden vertrouwen in Hem en door hem gered te worden. Hij riep ons en wij hebben in geloof geantwoord. Omdat hij ons voorbestemd had hiertoe. Maar er zijn er die zich gedragen alsof ze gelovigen zijn, maar niet van te voren door God gekend zijn, zij zijn niet uitverkoren of geroepen, niet gered of verheerlijkt."
(Sandy Simpson).

Het gaat hier, in Matteüs, echter niet over de Gemeente maar over het Koninkrijk der Hemelen. Vergeten of over het hoofd gezien wordt, gemakshalve, dat de uitverkiezing ook niet **ons** persoonlijk betreft maar dat het Christus is die is uitverkoren en wij daarin delen door het geloof. Galaten 2:16 zegt bijvoorbeeld dat wij "gerechtvaardigd zouden worden **op grond van geloof in Christus**".

Ook Efeze 1:4,5 is hierover duidelijk:

*"Hij heeft ons immers **in Hem uitverkoren** voor de grondlegging der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht. In liefde heeft Hij ons tevoren ertoe bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen **door Jezus Christus**, naar het welbehagen van zijn wil".*

Het zou een onmogelijke zaak worden te onderkennen wie de mensen zijn in de Gemeente die wel of niet tot de oprechte, geroepen, gelovigen behoren. Het thema van de brief van Judas is de dwaalleraren. Zou het zo zijn dat er mensen binnen de gemeente zijn die wel doen alsof ze gelovigen zijn, maar verder niet te onderscheiden zijn van de andere gelovigen, dan was er een ernstig probleem. Zij zouden, waarschijnlijk, zelfs ook geloven behouden te zijn en ook wij zouden het zo zien. We zouden dan ons leven lang in twijfel en in zorg moeten leven: "Ben ik eigenlijk wel een geroepene? Ben ik wel een uitverkorene?". Deze gedachten zouden een verlamme uitwerking op ons geestelijk leven hebben en op de Gemeente van Christus als geheel.

Gelukkig leert de Bijbel heel anders. Geroepen is een ieder, maar niet iedereen neemt het aan. Uitverkoren is Christus en degenen die Hem aanvaardden zijn in Zijn uitverkiezing dan ook de uitverkorenen. En daarmee moeten en kunnen we dit punt over de uitverkiezingsgedachten dan ook laten rusten, Efeze 2:8:

"Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God"

De behoudenis is een **gave van God**, voor elk mens die Christus Jezus heeft aangenomen als Zijn verlosser. De kern van de brief is dan ook een hele andere dan de vraag of en wie de 'geroepenen' zijn!

Dwaalleraren

Judas schrijft in vers 4:

"Want er zijn zekere mensen binnengeslopen – reeds lang tevoren tot dit oordeel opgeschreven – goddelozen, die de genade van onze God in losbandigheid veranderen en onze enige Heerser en Here, Jezus Christus, verloochenen."

Judas wilde graag schrijven over een heel ander onderwerp. Hij wilde de gelovigen graag schrijven over het gemeenschappelijke heil, vers 3, maar zag zich genoodzaakt over iets anders te schrijven en de gelovigen op te roepen te "strijden voor het geloof". Vervolgens laat hij weten waartégen men dient te strijden, vers 4: hen die zijn binnengeslopen en de Here Jezus Christus verloochenen.

Er was sprake van een dreigende crisis in de gemeenten -door Paulus gesticht- in Klein Azië. Zoals ook Petrus al in zijn 2e brief aangaf waren er valse leraren en leringen de gemeente binnengeslopen en Judas voelt zich genoodzaakt hierover een korte, ad-hoc, brief te schrijven. Paulus leefde niet meer, Petrus waarschijnlijk ook niet meer, en de gemeenten dreigden nu het verkeerde spoor te kiezen. Hij, als een van de laatste nog levende getuigen, moest daarom nu de gemeenten wakker schudden.

Judas bevestigt de 2e Petrus-brief én hij bevestigt hetgeen Paulus hen heeft geleerd. Hij schrijft, vers 3, immers over "*ons gemeenschappelijk heil*": het Evangelie dat Paulus bracht. Dit heeft dezelfde grondslag en strekking als hetgeen de gelovige Joden hebben aanvaard en geloven; en dat zij moeten strijden "*voor het geloof, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is*".

Dat was niet zómaar "overgeleverd" in de zin van het elkaar mondeling doorvertellen, het stond zwart op wit!

Judas benadrukt hier dus **de boodschap van Paulus, Petrus en de andere Apostelen** én het belang van de geschreven woorden, in tegenstelling tot de door mensen gesproken woorden. Hij wijst er op dat de gelovigen moesten vasthouden aan het geschreven woord, hen doorgegeven door betrouwbare broeders, en niet moesten luisteren naar de leerstellingen van de valse leraren. Daarmee illustreert of benadrukt Judas de noodzakelijkheid om vast te houden aan de autoriteit van de Schriften.

Deze benadrukking van de boodschap van de Schriften en de schriftelijke aanwijzingen van de Apostelen is dan ook tevens één van de belangrijkste aanwijzingen tégen de eerder genoemde schriftkritiek. Hoe zou iemand die valse voorwendselen en zelfs onder valse naam --als zou hij de broer van de Here zijn!-- dit soort teksten aan het papier dúrvan toevertrouwen? Hij zou daarmee zichzelf veroordeeld hebben en --voor de ontvangers-- totaal ongeloofwaardig hebben gemaakt. Deze brief, zo geloof ik, zou dan per direct door de ontvangers in het haardvuur zijn geworpen omdat deze frauduleus zou zijn geweest en nooit in de Canon zijn opgenomen. Zéker als deze brief ook nog eens verschenen zou zijn ruimschoots nádat Judas was overleden.

Inhoud

De brief is dus een waarschuwing tegen dwalingen. Judas voldoet hiermee aan een Bijbelse opdracht. In Ezechiël 3:20-21 lezen we het volgende:

"20 En als een rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet, en Ik een struikelblok voor hem neerleg, dan zal hij sterven; omdat gij hem niet gewaarschuwd hebt, zal hij in zijn zonde sterven, en met de gerechte daden die hij gedaan heeft, zal geen rekening gehouden worden; maar van zijn bloed zal Ik u rekenschap vragen. 21 Maar als gij de rechtvaardige waarschuwt, opdat hij niet zondige, en hij zondigt niet, dan zal hij zeker leven, want hij heeft zich laten waarschuwen; en gij hebt uw leven gered."

Tegenwoordig is het waarschuwen voor dwalingen een impopulaire bezigheid. Maar hier zien we waarom dit noodzakelijk is. Ten eerste om de mens, die dreigt te vallen voor

dwalingen, te redden maar ten tweede om ons zelf, als gelovige, niet te bezondigen. Als iemand valt, de dwaling naloopt, en daardoor zijn heil verliest moeten we hem waarschuwen! Anders zal zijn bloed van onze handen geëist worden. Hoe vaak moeten we dit doen? Dat is een lastige vraag. Wij mensen weten deze grens vaak maar moeilijk te trekken. Uit bezorgdheid over onze broeders en zusters blijven we ze vaak maar waarschuwen. Maar ook hier geldt dat er grenzen gesteld mogen en moeten worden.

Waarschuwen is goed en het is ook een Bijbelse opdracht. Maar érgens moet je een streep durven trekken. Ook in de brieven van de Apostelen zien we dat. We moeten mensen niet blijven 'achtervolgen' met de waarheid, op een dag moeten we los kunnen laten en het aan hun eigen verantwoordelijkheid én aan de Here God overlaten!

Matteüs 10:14 is hierover duidelijk genoeg:

"En indien iemand u niet ontvangt of uw woorden niet hoort, verlaat dat huis of die stad en schudt het stof uwer voeten af."

In 1 Korinthe 4:14 schrijft Paulus:

"Dit schrijf ik niet om u beschaamd te maken, maar om u als mijn geliefde kinderen terecht te wijzen."

Het waarschuwen van (mede)gelovigen voor dwaling is dus een zaak van liefde. Paulus spreekt over zijn geliefde kinderen! Hij schreef niet om ze eens even "flink de waarheid" te zeggen of ze "in de hoek te zetten". Het waren zijn geestelijke kinderen en hij hield van hen! Vandaar dat hij ze terecht moest wijzen. Zo ook Judas. Hoewel degenen waaraan hij schrijft niet zijn "geestelijke kinderen" waren, toch noemt hij ze geliefden (vers 3). Hij ziet zich ook daarom genoodzaakt ze te schrijven over de dwalingen. Uit liefde, niet om ze de les te lezen. Hij wil namelijk niet dat zij meegesleurd worden in de dwalingen en daardoor hun redding zullen verliezen. Want dat is wat dwalingen kunnen en zullen doen: ons af trekken van Christus Jezus. En niet alleen ons, wij zullen dan anderen ook meesleuren in onze val.

De dwalingen

Om welke dwalingen ging het hier? Judas vers 4-8 geeft hierop zicht:

"4 Want er zijn zekere mensen binnengeslopen – reeds lang tevoren tot dit oordeel opgeschreven – goddelozen, die de genade van onze God in losbandigheid veranderen en onze enige Heerser en Here, Jezus Christus, verloochenen. 5 Maar ik wil u te binnen brengen – gij hebt het immers alles eens voor goed vernomen – dat de Here een volk uit het land Egypte verlost heeft, maar een andermaal hen, die niet tot geloof gekomen waren, verdeld heeft; 6 en dat Hij engelen, die aan hun oorsprong ontrouw werden en hun eigen woning verlieten, voor het oordeel van de grote dag met eeuwig banden onder donkerheid bewaard gehouden; 7 zoals Sodom en Gomorra en de steden in hun nabijheid, die op gelijke wijze als genen haar hoererij hebben botgevierd en ander vlees achternagelopen zijn, daar liggen als voorbeeld, onder een straf van eeuwig vuur. 8 Desgelijks bezoedelen ook deze dromenzieners hun vlees, verwerpen wat heerschappij heet en lasteren de heerlijkheden."

Judas begint hier te wijzen op het feit dat de dwaalleraren de genade veranderd hebben in losbandigheid. Dit doet ons denken aan een gedeelte uit de brief aan de Romeinen:

"1 Wat zullen wij dan zeggen? Mogen wij bij de zonde blijven, opdat de genade toeneme? 2 Volstrekt niet! Immers, hoe zullen wij, die der zonde gestorven zijn, daarin nog leven?"

Klaarblijkelijk deed deze opvatting nog steeds --of wederom-- opgang. En, om hun gelijk te bewijzen of de beweringen en leringen kracht bij te zetten claimden zij -vers 8- dat deze leringen hen in gezichten of profetieën gegeven waren. Daarom ook haalt Judas het voorbeeld aan van het volk Israël dat uit het land Egypte werd geleid -zoals de gelovige ook uit de slavernij van de zonde is geleid. Echter, in plaats van tot geloof te komen

waren er die tóch zich niet bekeerden en ... verdelgd moesten worden. Daarnaast haalt Judas de gevallen engelen ^{Jes 14:12-17}, aan alsook Sodom en Gomorra.

Sommigen verwijzen in dit verband ook naar Genesis 6, als zou daar ook sprake zijn van gevallen engelen. Dit is echter discutabel. Zie/beluister hiervoor de studie (elders op de site) over: "Reuzen,.. en de weg van Kaïn".

Zij weerstonden God en moesten hiervoor de prijs betalen; dit was dan ook het oordeel dat de dwaalleraren te wachten stond. Zoals Judas aangaf was dit oordeel tevoren opgeschreven in de door hem genoemde illustraties. Zij kónden weten wat de gevolgen zouden zijn van hun dwaling en ongeloof tot aan het verleiden van de gelovigen toe. In 2 Petrus 2:1-3 zien we dit ook:

"1 Toch zijn er ook valse profeten onder het volk geweest, zoals ook onder u valse leraars zullen komen, die verderfelijke ketterijen zullen doen binnensluipen, zelfs de Heerser, die hen gekocht heeft, verloochenende en een schielijk verderf over zichzelf brengend. 2 En velen zullen hun losbandigheden navolgen, zodat door hun schuld de weg der waarheid gelasterd zal worden; 3 en zij zullen uit hebzucht met verzonnen redeneringen u als koopwaar behandelen; maar het oordeel houdt zich reeds lang met hen bezig en hun verderf sluimert niet."

Dit lijkt op hetgeen Paulus schreef in ondermeer 2 Timoteüs 3:6, Galaten 5:24.

Ook hier heten de dwaalleraren **valse profeten**. Met andere woorden: Judas, en ook Petrus, wijzen er nadrukkelijk op dat de "profetie", "visioenen" of "dromen" welke mensen claimen te hebben ontvangen van de Here getoetst moeten worden aan de Bijbel. Dát is het éniige woord van God dat zeker en vast is. Is hetgeen men onderwijst, eventueel gelardeerd of kracht bij gezet met profetie of visioenen, in strijd met dit Woord van God dan moeten wij deze leringen verwerpen én de dwaalleraren verwijderen uit onze gemeenten. Doen wij dit niet -zie Ezechiël 3- dan zal het bloed van degenen die hen navolgen en daardoor hun behoud verliezen van onze handen geëist worden.

Hoe herkennen wij hen?

1. Hun opvattingen zijn strijdig met de Bijbel en het Evangelie van Christus Jezus, ze verloochenen de Here Jezus en Zijn verzoenende werk, ze verwerpen de prediking van de Apostelen die ons zwart op wit is overgeleverd;
2. Zij prediken met als doel: geldelijk gewin. Ze willen er béter van worden doordat ze er geld aan overhouden, aanzien, baantjes, ed. Ze zien de gemeente en haar leden als "koopwaar" - iets waar ze aan kunnen verdienen;
3. Zij leven niet naar het Woord van de Here. Ze leven losbandig. Ze trekken anderen mee door die losbandigheid;
4. Door hun gedrag en voorbeeld worden anderen meegetrokken hierin en gaan daarom zelfs verloren. Immers: als predikers of leraren binnen de gemeente het werk van Christus loochenen dan zullen mensen die binnenkomen dit zo aanvaarden als zijnde 'de waarheid' en nooit tot geloof komen.
5. Zij verwerpen de leer van de Apostelen, weigeren hen als autoriteit te erkennen.

Deze mensen zijn dus duidelijk herkenbaar, zeker als wij hun uitspraken, opvattingen en gedrag in het Bijbelse licht bekijken. En, nogmaals, wanneer wij zien dat dergelijke mensen de gemeente zijn binnengedrongen moeten we hier tegen optreden. Het zijn géén gelovigen en we moeten ze daarom weren uit de gemeente of op zijn minst de gemeente voor hen waarschuwen.

Hoewel het risico bestaat dat dit over een tijd al weer achterhaald is, noem ik als voorbeelden van dergelijke leringen de "alverzoeningsleer" en het "welvaartsevangelie".

Maar ook de opvattingen als die van de Jehova's getuigen vallen hieronder. Deze opvattingen loochenen het werk van Christus Jezus en Zijn positie!

De Here

Er is over deze verzen nog iets bijzonders op te merken, zeker als we het over de positie van de Here Jezus hebben.

In vers 5 wordt gezegd, in onze vertaling, dat de Here een volk uit Egypte heeft verlost. In een Engelse "letterlijke vertaling" (NET.Bible) lezen we echter het volgende:

"..Now I desire to remind you (even though you have been fully informed of these facts once for all that Jesus, having saved the people out of the land of Egypt, later destroyed those who did not believe.. "

(vert) "Nu verlang ik u er aan te herinneren (ook al ben u eens en voor altijd volledig geïnformeerd over deze feiten) dat Jezus, de mensen uit het land Egypte reddende, later hen die niet geloofden vernietigde"

De verklaring bij deze vertaling (verkort) is als volgt:

De lezing dat hier Ihsous (Jezus) staat in de oorspronkelijke tekst wordt door sommige bijbelleraren als 'te moeilijk' beschouwd omdat het betekent dat de Here Jezus degeen was die het volk uit Israël heeft geleid en zich al in de vroege tijd met het volk Israël zou hebben bezig gehouden. Echter, deze lezing is niet alleen de lezing uit een groot aantal vroege citaten van andere schrijvers zoals de vroege 'kerkvaders', van deze tekst, ook het enorme aantal aan latere vertaal-varianten en variaties gevonden in de diverse handschriften geeft aan dat bijbelvertalers uit latere eeuwen hier geen raad mee wisten. Veelal verving men in latere edities dan ook het oorspronkelijke Ihsous met kurios wat -- uiteraard-- ook vertaald kan worden met Jezus, en ook zo bedoeld was, maar hier vertaald is met Heer. Een taalkundig juiste vertaling, maar fout! Nog weer andere tekstvarianten hebben er van gemaakt: "qeos Cristos". Dit is: God Christus. Hoe moeilijk het ook lijkt te zijn dat hier Jezus staat in de grondtekst, het is wel een feit én in overeenstemming met wat wij in de Openbaringen vinden waar Christus ook de Alpha en Omega wordt genoemd etc.

Dit verklaart wellicht ook beter waarom Judas, hoewel hij **menselijk gezien** een broer was van de Here Jezus Christus hij --en ook Jakobus-- nimmer zichzelf zo noemde maar zichzelf de gebonden slaaf van Jezus Christus noemde. Zij konden Hem niet meer zondermeer hun broer noemen. Hij was God! Hoe zouden zij ooit Hem --die hun Schepper, Heer en redder was-- hun "broer" noemen? Voor een Jood als Judas -en Jakobus- daarom ook **totaal ondenkbaar!**

Dat bij latere grondtekst-edities dit woord vervangen is danwel (bewust) onjuist vertaald heeft alles te maken met het feit dat men in latere eeuwen absoluut niet meer uit de voeten kon met deze gedachten. De oorzaak hiervan is gelegen in de drie-eenheidsleer welke een té strikte scheiding maakt tussen God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest en deze begrippen of verschijningsvormen van onze Here als personen heeft neergezet.

Het Lichaam van Mozes

Vaak wordt onderwezen dat **Mozes niet gestorven zou zijn**. Deze gedachte wordt door Judas in vers 9 ontkracht; hij laat ons weten dat Michaël met de duivel streed over het lichaam van Mozes. Hoe we dit verder moeten uitleggen weten we niet, wel dat duidelijk is dat Mozes is gestorven. Zie ook Deuteronomium 34:5 v.v.

*"Toen **stierf Mozes**, de knecht des HEREN, aldaar in het land Moab, volgens des HEREN woord."*

De gedachte dat Mozes niet zou zijn gestorven wordt in verband gebracht met de Twee

Getuigen uit Openbaringen en het feit dat zijn graf niet gevonden is. Maar laten we niet met onze eigen theorieën boven de Bijbel uit willen gaan en gewoon vasthouden aan wat er staat!

Br. Jakob Klein Haneveld† schreef in dit verband:

In elk geval weten wij, toen Mozes verscheen op de berg der verheerlijking met Elia, om met Jezus te spreken. dat hij zichtbaar was voor het oog van de discipelen. Zo zichtbaar, dat Petrus het voorstel deed, om voor hem een tent te bouwen. Hieruit blijkt duidelijk, dat hij niet dacht met de geest van Mozes te doen te hebben. Neen, Mozes, die gestorven was en wiens lichaam door de Engel des Heren begraven werd (Deut. 34: 5, 6), verscheen zichtbaar en tastbaar voor de ogen der discipelen. ("Wat is de Hemel", Jb. Klein Haneveld).

De discipelen wisten dus ook dat Mozes gestorven was en dat zij hier met de verheerlijke Mozes van doen hadden. Nergens vinden we in de Bijbel aanleiding of grond voor deze theorieën.

Oordeel over de dwaalleraren

"10 Zij echter lasteren al wat zij niet kennen en in hetgeen zij, gelijk de redeloze wezens, van nature weten, ligt hun verderf. 11 Wee hun, want zij zijn de weg van Kaïn opgegaan, zij zijn voor de verleiding van een Bileamsloon bezweken en door het verzet van een Korach ten onder gegaan. [...] 13 Voor hen is de donkerste duisternis voor eeuwig weggelegd." (vers 13).

Daarnaast haalt Judas hier Henoch's profetie aan:

"14 Ook over hen heeft Henoch, de zevende van Adam af, geprofeteerd, zeggende: Zie, de Here is gekomen met zijn heilige tienduizenden, 15 om over allen de vierschaar te spannen en alle goddelozen te straffen voor al hun goddeloze werken, die zij goddeloos bedreven hebben, en voor al de harde taal, die de goddeloze zondaars tegen Hem gesproken hebben."

De weg van Kaïn

In Genesis 4:1-7 lezen we over Kaïn en zijn jongere broer Abel.

"3 Na verloop van tijd nu bracht Kaïn van de vruchten der aarde aan de HERE een offer; 4 ook Abel bracht er een van de eerstelingen zijner schapen, van hun vet; en de HERE sloeg acht op Abel en zijn offer, 5 maar op Kaïn en zijn offer sloeg Hij geen acht."

Wat we hier zien is dat Kaïn 'van de vruchten der aarde' neemt. Vaak wordt dit gezien als een offer dat niet goed zou omdat het offer waarvoor bloed gevloeid had -het offer van Abel- beter was aangezien dit zou wijzen op het offer van Christus. Een offer als dat van Kaïn, gewassen of vruchten van het land, was helemaal niet slecht. We lezen later namelijk ook dat het volk Israël van het gewas van het land tienden gaf. Een dier offeren was dus niet per definitie een superieur offer.

Het grote verschil in de offers is dat Abel **het beste** van zijn schapen gaf: de éérstelingen, van hun vet. Het offer van Kaïn was -zo lijkt het- een plichtmatig offer. Hij nam van de vruchten der aarde en offerde dat. Het was een offer dat hem **niets kostte!** Kaïn is in dat opzicht het prototype van de mens die aan zijn of haar religieuze verplichtingen voldoet -althans de schijn er van ophouden wil- maar zonder dat het "iets mag kosten". Het eigen bezit, geld en goederen, gaan vóór de Here. Bij Abel was dit anders; hij nam het beste wat zijn kudde te bieden had en offerde dat.

Natuurlijk zit er in het offer van Abel een 'typologische heenwijzing' naar het bloed dat vloeien moest -net als de latere offers, het zoenoffer, in de tempeldienst- maar dat is in het verband van deze brief niet relevant.

Kaïn maakt zijn zonde nog erger door vervolgens zijn broer te vermoorden! Ook in geestelijke zin zien we dit vandaag de dag gebeuren; dwalingen die er toe leiden dat mensen voor eeuwig verloren gaan en zoals Judas ons al liet zien komt dit voort uit zucht naar geldelijk gewin. Dit kan verschillende vormen hebben uiteraard. Echt op geld uit zijn, mensen 'uitpersen' en het geloof misbruiken hiervoor. Maar het kan ook zijn: zelf niet willen offeren. Geen offers willen brengen op materieel gebied. Dat is de weg van Kaïn; dwaling, afdwalen, door hebzucht. Vandaar ook de verwijzing naar Bileam die voor wat geld bereid was Israël te vervloeken. Vergelijk ook vers 16, zij vleien mensen in het gezicht om er voordeel mee te behalen.

De profetie van Henoeh

Judas refereert vervolgens aan de profetie van Henoeh. Het boek waaruit hij citeert kennen wij niet meer (de huidige versie is een latere falsificatie). Het boek Henoeh waaruit Judas hier citeert (1 Henoeh 1:9, volgens diverse bronnen) is een -naar aangenomen wordt- apocrief boek dat rond het jaar 100 voor Christus voor het eerst gedocumenteerd is. Door de Heilige Geest geïnspireerd zijn onze huidige bijbelboeken tot stand gekomen en bewaard.

Het feit dat Judas hier dit gedeelte citeert is daarom een aanwijzing dat in elk geval dit gedeelte als Goddelijk geïnspireerd kan worden beschouwd. Er is echter enige twijfel óf Judas wel het boek van Henoeh citeert, aangezien de tekst -in andere bronnen- varieert of afwijkt van wat hij hier aanhaalt. Daarom zijn er ook veel bijbelgeleerden die van mening zijn dat Judas de mondelinge overlevering van de Schriftgeleerden aanhaalt. Henoeh's profetie kunnen wij als uitgekomen beschouwen aangezien daarna de zondvloed is gekomen en de goddeloze wereld verdelgd heeft.

Natuurlijke mensen, Geestelijke mensen

"17 Gij echter, geliefden, herinnert u de woorden, die vóór dezen gesproken zijn door de apostelen van onze Here Jezus Christus, 18 dat zij tot u hebben gezegd: Aan het einde des tijds zullen er spotters komen, die naar hun eigen goddeloze begeerten zullen wandelen. 19 Zij zijn het, die scheuringen maken, natuurlijke mensen, die de Geest niet hebben."

Nogmaals wijst Judas er op dat de gelovigen zich moeten herinneren wat de Apostelen, vóór hem, hebben geleerd. Hijzelf rekende zich niet tot de Apostelen -en was dit ook niet- en had in die zin ook geen leergezag. Door zijn hele brief heen ademt dan ook de geest van een broeder die zijn medegelovigen wil waarschuwen en wijst op de leer van de Apostelen. Zélf wilde hij niets nieuws brengen, had hier voor de positie en het gezag niet, maar wees uitdrukkelijk op hetgeen de Apostelen -en met name Paulus en Petrus- hiervoor vgl. Hand 20:29. 1 Tim 4:1. 2 Tim 3:1; 4:3. 2 Petr 2:1; 3:3, aan hen, hadden geschreven en gezegd. Dát was de waarheid. Degenen die zich niet aan de woorden van de Apostelen houden, zo zegt Judas, zijn de scheuringmakers.

Ruzies en scheuringen in gemeenten gaan eigenlijk nooit over geestelijke zaken. Het gaat meestal om **menselijke zaken**. Verschillen in inzicht op bestuurlijk of materieel vlak, heel soms dwalingen. Maar meestal verdragen we de dwalingen in de Gemeente goed, véél te goed!

2 Kor. 11:4 zegt dit al:

"Want indien de eerste de beste een andere Jezus predikt, die wij niet hebben gepredikt, of gij een andere geest ontvangt, die gij niet hebt ontvangen, of een ander evangelie, dat gij niet hebt aangenomen, dan verdraagt gij dat zeer wel."

Zodra het echter gaat om een gebouw, om geld, om aanzien, onze eer of positie... ja dán zijn we bereid de confrontatie te zoeken en ruzies en scheuringen zijn het gevolg. Wás er maar scheuring vanwege de dwalingen! Dan bleven de gemeenten van Christus hiervan tenminste verschoond! Maar zoals Paulus al constateerde, we verdragen de prediking van

een ander Evangelie 'zeer wel'.

Scheuringmakers zijn **natuurlijke** mensen. Dat is: hun handelen is niet geestelijk, en de hiergenoemde dwaalleraren zijn zelfs **niet wedergeboren**. Immers, zij **hebben de Geest niet** zegt Judas en wij weten dat een **ieder** die gelooft Gods Geest heeft ontvangen op het moment dat men tot geloof is gekomen. Petrus zegt immers in Handelingen 2:38, 39:

"38 En Petrus antwoordde hun: Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des heiligen Geestes ontvangen. 39 Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen, die verre zijn, zovelen als de Here, onze God, ertoe roepen zal."

Dat zijn hele harde woorden. Tegenwoordig doen we dat niet meer. Dat kan je niet maken toch? Respect, een ieder zijn mening, elkaar de ruimte geven? Wederom moeten we verwijzen naar Paulus, we verdragen het allemaal 'zeer wel'. En door dat verdragen wordt de gemeente van Christus een zouteloos zout. Zoals de Here tot Laodicea moest zeggen (eveneens in Klein Azië):

" Dit zegt de Amen, de getrouwe en waarachtige getuige, het begin der schepping Gods: 15 Ik weet uw werken, dat gij noch koud zijt, noch heet. Waart gij maar koud of heet! 16 Zo dan, omdat gij lauw zijt en noch heet, noch koud, zal Ik u uit mijn mond spuwen." (Openbaring 3:14-16).

Daartegenover stelt Judas de houding van geestelijke mensen:

"20 Maar gij, geliefden, bewaart uzelf in de liefde Gods, door uzelf op te bouwen in uw allerheiligst geloof en door te bidden in de heilige Geest, 21 verwachtede de ontferming van onze Here Jezus Christus ten eeuwigen leven. 22 En weest ook barmhartig jegens sommigen, die twijfelen, 23 redt hen door hen uit het vuur te rukken, maar weest jegens anderen barmhartig in vreze, uit afkeer zelfs van het kleed, dat door het vlees bevlekt is."

Judas roept de gelovigen op zichzelf te bewaren. Dat zij zichzelf moeten opbouwen in geloof door te bidden in de Heilige Geest. Sommigen menen hier te moeten inlezen dat dit bidden "in tongen" betreft. Hier bedoeld Judas echter niets anders dan dat wij "in Geest en waarheid" moeten bidden. In Johannes 4:22-24 zegt de Here immers:

"22 Gij aanbidt, wat gij niet weet; wij aanbidden, wat wij weten, want het heil is uit de Joden; 23 maar de ure komt en is nu, dat de waarachtige aanbidders de Vader aanbidden zullen in geest en in waarheid; want de Vader zoekt zulke aanbidders; 24 God is geest en wie Hem aanbidden, moeten aanbidden in geest en in waarheid."

Wanneer we zo aanbidden worden we opgebouwd in ons geloof, het is een bidden dat in verwachting uitziet naar de komst van de Here Jezus en naar het Eeuwige leven met Hem. Dáárop is de geestelijke mens gericht. En die mens heeft liefde voor zijn medegelovigen in die zin dat hij hun redding zoekt. Zoals Judas hier zegt: "redt hen door hen uit het vuur te rukken".

Judas sluit de brief af met de volgende lofprijs:

"24 Hem nu, die u voor struikelen kan behoeden en onberispelijk doen staan voor zijn heerlijkheid in grote vreugde, 25 de enige God, onze Heiland, zij door Jezus Christus, onze Here, heerlijkheid, majesteit, kracht en macht vóór alle eeuwigheid, èn nu èn in alle eeuwigheden! Amen."

Het uitzicht van de ware gelovige: staan voor de Here, onberispelijk, met grote vreugde!

Slotopmerkingen

Judas heeft zich in deze korte brief krachtig uitgesproken tegen de dwalingen.

Valse leraren die:

1. *een vals evangelie brengen dat andere gelovigen meesleept en zelfs verloren doet gaan;*
2. *een aanbedding van God onderwijzen die God, door zijn Apostelen, niet heeft ingesteld;*
3. *uit zijn op geldelijk gewin, niet bereid zijn het beste van zichzelf af te staan voor de Here;*
4. *een immoreel, zondig, leven leiden en anderen hier in meeslepen;*
5. *gezag en autoriteit claimen -zelfs boven de Apostelen uitgaand!- door eigenmachtige en valse profetie en visioenen (ook wel een vorm van tovenarij of manipulatie genoemd);*
6. *een schandvlek op de gemeente zijn, de gemeente bezoedelen;*
7. *anderen vleien om zodoende invloed te krijgen....*
8. *enzovoorts...*

Deze brief is geen brief die --op het eerste gezicht-- erg vrolijk stemt. Het is een krachtige brief, die de gelovigen oproept de dwalingen binnen hun gemeenten weg te doen. Maar boven alles roept de brief op ons oog gericht te houden op de Here Jezus Christus en onze toekomst: het met Hem in Heerlijkheid zijn!

Bronnen:

- Halley's Bible Handbook
- The Epistle of Jude, Sandy Simpson
- NET.Bible, 1st edition
- NBG1951, StatenVertaling '77, NBV2004